AYDEDE

No. 91 — 84
ÇARŞAMBA 23 Şubat 1949
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi : 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Politika İmtihanları

"Tarihî celse - tarihî nutuk,, gibi "imtihan geçiriyor,, sözü de her zaman yerinde kullanılamaz. Tarihte hiç iz bırakmıyacağı muhakkak olan bazı celseler ve nutuklara o yaftaları günün icabı ve heyecanı ile yapıştırırız.

Diğer taraftan "hükûmet imtihan geçiriyor - Parti imtihana hazırlanıyor,, sözleri de böyledir; işi büyültmeğe, ehemmiyetli göstermeğe matuf politikacı ve gazeteci

cümleleridir. Sütun başlığı olarak pek işe yarar, dikkati çeker.

Halbuki "Tarihî nutuk,, un hakikatte dört günlük ömrü olmadığı gibi "imtihan geçirmek" de hükûmete yahut partiye bir bardak limonata içmek kadar kolay gelebilir.

Hangi nutuk cidden tarihîdir ve hangi iş gerçekten imtihandır, bunları zaman ve neticeleri meydana koyar.

Böyle olmakla beraber şimdi hükûmetin ve partinin elinde bir iş vardır ki imtihan geçirmeğe eni konu teşbih edilebilir. İntihap ve matbuat kanunlarının tadili mi? Bütçede tasarruf mu?

Hayır. Zira bunları behemehal başarmak icab ediyor. Evvelâ hükûmetin programında yer aldığı için o, kaçınılmaz bir vazifedir. saniyen zarurettir de... İki kanunu değiştirip medenî şekle sokmadıkça demokrasi gelişemez; umumî efkâra sükûnet gelemez; bekleme devri sürüp gider ki en fenası da budur.

İmtihanı andıran mesele, Atıf İnan dâvasıdır. Suat Ürgüplü işinde hiç de harekete gelmeyen, âdeta neticenin boş çıkacağına peşinen inanan, ortada büyük bir suiistimal kokusu duymayan halk efkârı — nitekim hislerinde aldanmamıştır — Bu son meseleye, nedense daha çok ehemmiyet vermektedir.

Her defasında haklı çıkması lâzım gelmez, belki aldanıyordur. Lâkin sinirlendiği ve dâvayı öbürün-

AYDEDE

(Devamı sahife 8 sütun 2 de)

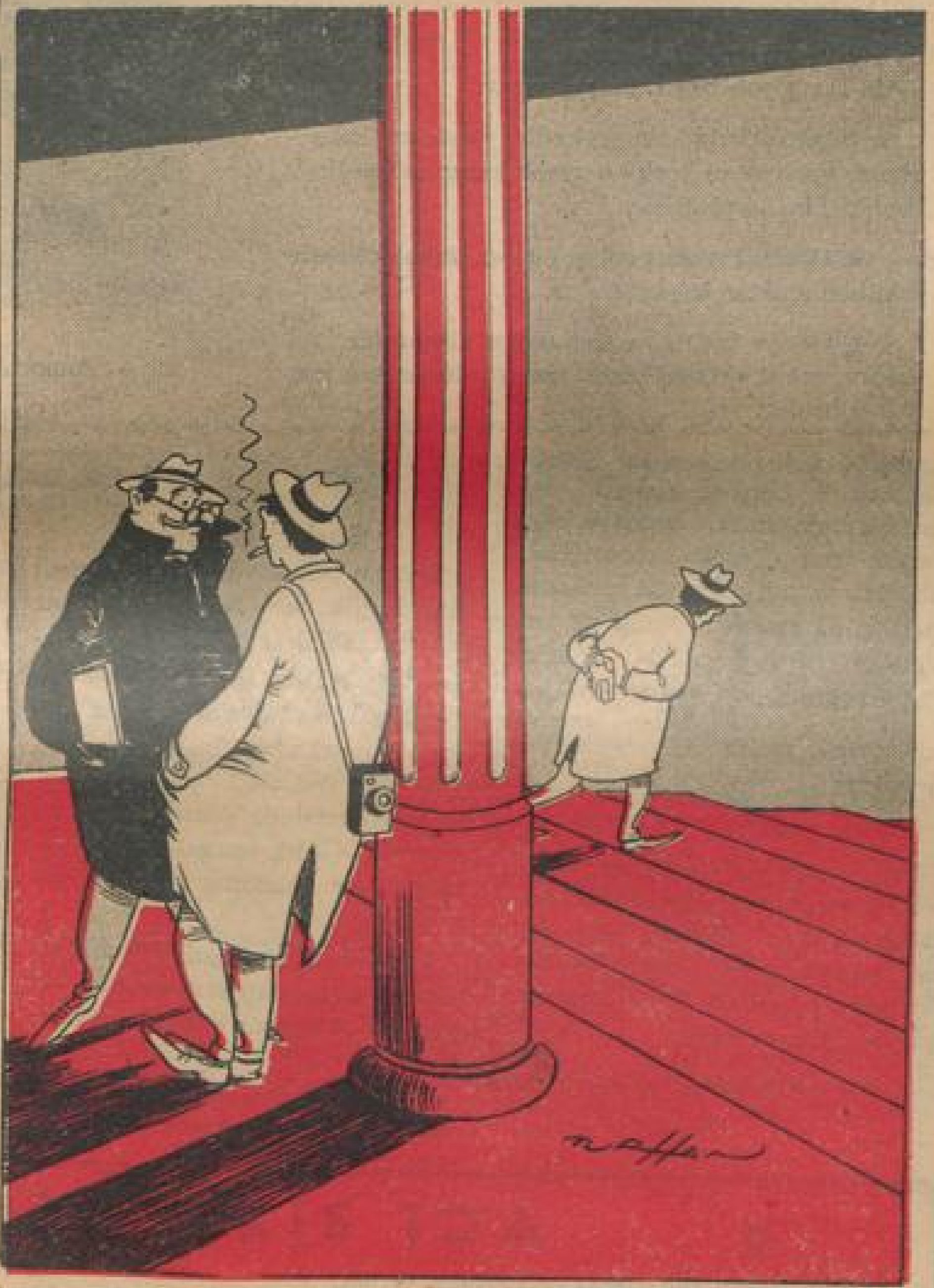

— Hükûmet aşırı cereyanlarla mücadele edecekmiş!..
— Eh, bari işe Fahri Kurtuluştan başlayıversinler!..

Beklenen Üç Değişiklik

Anayasanın tadili ile bir Âyan Meclisi kurulması ve Miletvekili adedinin indirilmesi hakkındaki sözler henüz pek mevsimsiz sayılmalı imiş. Ankaranın Parti çevrelerinden gelen haberlerden bu anlaşılıyor.

Hemen, çabucak, acele bir tekzip...

Hep öyle olur; olmasının önüne geçilemiyecek ıslahat rivayetleri önce şahsi menfate dokunur göründüğünden yalanlanır. Lâkin umumî ihtiyaca cevap verecek mahiyette ise ergeç tahakkuk eder.

Seçim ve matbuat kanunlarının tâdili bahsi de "geçen sene, yersiz, hayalî,, addediliyordu.

Daha evvellerine gidersek bugünkü çok partili hayatımız bile bir rüya mevzuu idi.

Kehanet değil, iz'an: Şu üç değişiklik önümüzdeki iki sene içinde behemehal yapılacaktır: Tek meclis hükümranlığını yumuşatacak bir nevi âyân meclisi; mebus sayısının makûl hadde indirilmesi ve Bakanlara tahsisi devam eden âtıfet maaşlarının ilgası!

Bir Dışişleri Bakanımız Var

Dışişleri Bakanımızın, geçen defa olduğu gibi bu seferki seyahatinde de hükûmetimizi pek iyi temsil ettiğine dair kanaat, umumidir. Filvaki bir hariciye mümessili, kim olursa olsun nihayet protokoller ve siyasî icaplara uygun surette muamele görür; Necmeddin Sadak'ın yerine bir başkası da gitseydi yine o mülâkatlar ve müzakereler vukubulacaktı.

Şu var ki şahsın, şahsiyetin tesirini de inkâr edemeyiz. Dış Bakanımız uzun yıllar Akvam Cemiyeti nezdinde daimî murahhasımız idi; diplomasi usul ve kaidelerile gereği gibi ünsiyet hasıl etmişti. Siyreten de, kisben de bir diplomatta hoşa gidecek, iyi intiba'ar bırakacak meziyetlere malik olduğundan vazifesini daha iyi ve kolay yapmak imkânlarını haizdi. Ayrıca eski bir sosyoloji profesörü olmak ve günün en revacta siyasî akidesini teşkil eden sosyalizmin özünü kavramış bulunmak dolayisile hem bir ilim ehliydi: hem de politik bir kanaat sahibiydi. Zamanın olduğu kadar istikbalin de adamıydı.

Bütün bunlar toplanınca tabiidir ki bir insan hükûmetini temsil ederken biraz da kendi şahsiyetinin değerinden yine hükûmeti hesabına faydalanır. Temasa girdiği adamlar onun şahsında evvelâ mümessili bulunduğu hükûmeti görürler ama ferd olarak şahsına da ehemmiyet vermemezlik edemezler.

— Bir hükûmet murahhası ve bir kâmil insan!

Derler. Öylesi sadece politika ve hükûmet adamı mevkiinde kalmaz. Ayrı bir saygı ile de karşılaşır; memleketini âzâmi muvafakiyetle temsil edecek mevcudedir.

Tek cümle ile fikrimizi hülâsa edelim ve umumî efkârımıza her zamanki samimiyet ve bitaraflığımızla tercüman olalım: hamdolsun, efradını cami', ağyarını mani' bir Dışişleri Bakanımız var!..

DÜNYA BUYA...

PARDON!

Geçen nüshamızda bahsettiğimiz şiirdeki Letrizm cereyanı, son günlerin gripi gibi, galiba nesrimize de sirayet etti. sayfalarını karıştırdığımız kitaplarda, sütunlarını okuduğumuz gaezetelerde bir siirü aksırıklı, tıksırıklı cümleler karşımıza çkıyor:

Meselâ Halk Partisinin kıyasıya para harcayarak neşrettiği Ulus gazetesini ele alıyor. "kaçırılan kızlar,, isimli tefrikasını okumak istiyorsunuz: başlıyor satırlar açıkta kalmış veya kuranderde durmuş, dehşetli soğuk almış bir insan gibi aksırıp öksürmeğe!

"— Mşkülümü o zaman anlayacaksınız. **Başlıyayım mı?**

— Lutfen

Mösyö Dubbont başlayarak ayni yılın eylül ayı **başlarında...,,**

Tabii, bu: " bir berber, bir berbere, teke:lemesini andırır tefrikaya tahammül edemiyor, gözlerinizi bir başka sütuna kaydırıyor, bir az ferahlamak, kızgınlığınızı bir as gidermek istiyorsunuz.

Hah, buldunuz okunacak makaleyi! hem de "Ahmet Hamdi Tanpınar,, gibi ünlü bir edib, muhteşem bir edebiyatçı tarafından yazılmış. Aman da aman! serlevhası da ne güzel:

"Fikir Sohbetleri,, Ohhh.. ha şöyle! biraz gönlümüz, gözümüz açılsın... fikir denilen nesnenin kökü ne kıran girmedi ya bu memlekette. Haaa, hem de Şekip Tunç'un çıkardığı bir kitap vesilesile yazmış. Mükemmel doğrusu:

"Şekib Bey eski dergâhcıdır. Yahya Kemal'in etrafında bundan otuz sene evvel çıkan bu mecmuayı bugün pek az insan hatırlar.,,

Gözlerinize inanamıyor, satırı yeni baştan okuyorsunuz. Hayır doğru: **Yahya Kemal'in etrafında** diyor. Allah Allah! bu ne biçim söz, ne mene yazı? Siz hiç böyle Türkçe gördünüz, böyle yazı yazan birine "Edib,, denildiğini duydunuz mu?

Gazeteyi hışımla buruşturuyor, masanın üzerine fırlatıyor, öfkeyle kendi kendinize bir şeyler mırıldanırken hatırlıyorsunuz ki: dünya yüzünde bir Letrizm cereyanı vardır; bu manâsızlık, manâya düşmanlık rüzgârı sizin zannettiğiniz gibi yalnız şairin değil, nâsırın başında da esmekte, telif ve tercüme ne varsa hepsinde tesirini göstermektedir.

O zaman yetişemediği salkımlara bakıp:

— Öööö, kaka!

Diyen tilkinin vaziyetine düşüyor, gözlerinizin önüne dehası kendisini rahatsız eden bu kıymetli edib, büyük yazar Ahmet Hamdi Tanpınar geliyor ve ondan özür dilemeğe kalkıyorsunuz :

— Pardon Letrizm!

Ertuğrul Şevket

(ESKİ NEVALAR) dan:

TAZALLÜM

Yarap, niye âkillere rahat demi yoktur?
Hikmet ne ki, hakcû olanın hemdemi yoktur.
Dindirmek için keşmekeş-i derd- i hayatı
Lutfun yok ise kahr-i celâlinde mi yoktur.

İloğlu

GÜZEL SÖZLER

★ Ey zaâf! Senin adın kadındır.

★ Nankör bir çocuk sahibi olmak, işte bir yılan dişinden daha keskin bir şey!

★ Gündüzü hiç bulmayan gece uzundur.

★Şeytan tasvirinden korkan göz çocuk gözüdür.

★ Ölen bütün borçlarını öder.

★ Taç giyen baş rahatsız yatar.

★ Şüphelerimiz hain şeylerdir; ekseriya kalblerimize vesvese ve korku vererek kazanabileceğimiz şeyleri bize kaybettirir.

★ Güzellik yalnız solup gitmez, fakat çehrede eski hali anlatan bir iz bırakır.

★ Geriye doğru maziye doğru ulaşan bir yol yoktur, fakat istikbal bizzat size yardım etmek için daima bekler.

Canbazhanede

— Aman Allah'ım! bir fare!

"İsviçre karikatürü"

FIKRALAR

Suda İnekler

Resime pek hevesli bir müptedi olan küçük Jale, beraberinde bir çok kır tabloları olduğu halde, kısa bir seyahatten memleketine dönmüştü. Bu tabloları gözden geçiren bir arkadaşı Jalenin ne zaman inek resimleri yapmışsa onları su içerisinde gösterdiğine dikkat etti. Küçük san'atkâra, bunun niçin böyle olduğunu izah etmesini rica etti.

Jale evvelâ suali atlatmaya kalkıştı. Fakat cevap vermek zorunda kalınca, boynunu bükerek açıkladı:

— Henüz tırnak kısmının nasıl yapılacağını öğrenmedim de...

Hangi Bakımdan ?

Muallim — Bana Shakespeare'den bahsediniz. Eğr asrımızda yaşasaydı zamanın meşhur simalarından biri sayılır mıydı?

Talebe — Elbette efendim. Tam 370 yaşında olurdu!

SEVİNÇ TELAŞI

Avrupada bir belediye şubesi nüfus kalemine müracaat eden bir adam memura der ki:

— Kaynanamın ölümünü kaydettirmeye geldim.

— Saat kaçta öldü?

— Doktor iki saate kadar öleceğini söyledi:

ACI BİR KAYIP

Halil Nihad Boztepe'yi de toprağa verdik.

Türk Mizahının en kuvvetli ve velûd simalarından biri olan rahmetli, bundan 27 sene evvel "Ayde„ intişara başlarken, ilk sayısına aşağıdaki gazeli yazmıştı.

Bu gazelin tekrar neşrini, onun aziz hatırasını yâda bir vesile addettik. Allah rahmet eylesin.

ÇIKIYOR

Seneler var ki her ay bütcede noksan çıkıyor
Elli irada bedel masrafı doksan çıkıyor
Yüzerek nehri veyahut gölü geçtim derken
Yolumun üstüne birdenbire umman çıkıyor
Cıkacak, çıkmayacak çıktı veya çıksa diye
Çıkmadan bir yarım aylık usanıp can çıkıyor
Dün demiştim ki bugün çıktı (Yarın) çıkmayacak
Kaç yarın çıktı sözüm çıkmadı el'ân çıkıyor
Çıktı bir bahsi (Hanife) yle neler meydana
Sahibi ilmü fazilet nice insan çıkıyor
Saldırır üstüne birdenbire yaklaşma aman
"Kirpi,, zaneylediğin kükremiş aslan çıkıyor
Yine bir taş atacaklar diye karpuzcu başı
Küfe sırtında eğip boynunu yan yan çıkıyor
Hem Şinasi denilir zatına hem Abdülhak
Ne çıkar dersem, eğer bizde de Rostan çıkıyor
Ez kaza sapsa da bazan reh-i turana Nazif
Nagihan rehgüzer-i azmine İran çıkıyor
Nazır ol sen bir kerre de istifa et
İki gün nazır olan sonra da âvân çıkıyor
İtimat et bana zira ne demişsem çıktı
Çıkmadan kış Anadoldan dahi Yunan çıkıyor
Bırakın cümle ağırlıkları çıkmazsa eğer
Papulas kendini tutsun Ali İhsan çıkıyor
Müşteri bulmadı keyfimce metaı nazmım
Ben mezad eyliyorum karşıma Mihran çıkıyor
Benim endişeme dervay-ı aden dense reva
Mevcihiz olduğu dem gevheri irfan çıkıyor
Tab'ımın tarlası feyzü bereket madenidir
Bir gazel tohmunu atsam koca divan çıkıyor
Satılıp bitti lehülhamd sihamı ilham
İki ay sonra da ayinei devran çıkıyor
Bunu ben mahz-ı hakikat diye arz eyliyorum
Sanmayın yoksa sözümden yine ilân çıkıyor

Halil Nihad

"Telefrik,, de

Kadın — Eyvah! kocam arkamızdan geliyor!

"Le Hérison" dan

MOLLA BEYİN BALDIZI

Yazan: Sermet Muhtar Alus

Kızının kapısı aralık, masanın üstünde lâmba, minderde pullar, defterler, zarflar. Raik bey, pencereye dirsekleri dayalı, gözleri dışarıda mum hâlâ yanmada; karyoladaki karısı ise kaçıncı uykuda...

Damat da çileden çıkmış, Huriyeye abayı yakmıştı. Tazenin o saatlere kadar gözükmeyişinden tasadaydı.

Kaynata, damadın halinden pirelenmedi. Numarasını vermiş:

— Kerata adam değil ki, Karaca Ahmetteki miskinler tekkesine mürid olacak acezeden; işi gücü kâğıt parçalarile haşır neşirlik!

Odasının kapısı kapalıydı; usulca tokmağı çevirdi. Nuriye hanım seslendi:

— Kim o?

— Benim!

— Tanrının gecesi yüreğimi ağzıma getirmeğe mi memursun? Dalarken uyandım mı sabahı sabahlıyorum. Sakın patırdı etme; oğlanın ödü koparsa, dağlara taşlara sıracalara uğrar...

Sakallı cevap vermedi. İçi hayli müsterih. Huriyece üzüntüyü mucip bir şey olaydı, ablası yaygarayı, vaveylayı tuttururdu elbette!

Dilini tutamadı:

— Kambur Bayramı İstinyeye göndermiş, dalyancı Ömer beyden üç beş okka balık aldıracaktım. Herif sırra kadem...

— O bu akşam burada yok ki..

— Hangi cehennemde?..

— Huriye ile Dürnev hanım, sandalına bindiler; Paşa limanında oturan bir ahbaplarına, defterdar merhumun üvey kızına mı, üvey gelinine mi gittiler; izini de bu sabah benden aldılar.

— Vapur dururken ta Üsküdara kadar sandalla gitmenin sebebi ne?

— Deniz havası alacaklarmış. Saniyen yarın Modada gayet şenlikli kayık yarışları olacakmış; Kamburun sandalında yakından seyredeceklermiş...

ETEKLER YİNE TUTUŞUYOR

Molla beyde etekler yine tutuştu. Bir gün sonaki kayık yarışına böyle gidilmez, işin içinde muhakkak bir dalga, bir dalavere, fasafiso var..!

Hazrette artık uykuyu hak getire. Emced mışıl mışıl uyuyor, karısı da dalmış, horltuları tutturmuş, adamcağız yatağın içinde bir yandan öbür yana boyuna dönüyor, zihni habire işliyor. Camlar kapalı, terden vücudu sucuk, havasızlıktan tıkanacak...

Karyoladan çıktı. Yavaşça kapıyı açıp çıplak ayak kendini sofaya dar attı. Patırdı etmeden selâmlık odasına indi. Ard arda üç dört sigara içti. Yine yalın ayak başı kabak kahve ocağına seğirterek Muharremi uyandırdı.

— Ulan eğ kafanı, tepeni öpeceğim!

— TEFRİKA No. 12 —

Uşak uyku sersemi, alık alık bakarken, kafasını öptü:

— Dediğin çıktı! Vallahi keramet sahibi imişsin Arapkirli!..

— ? ? ?

— Huri ile misafiri Üsküdara cicozu çekmişler. Gece orada kalacaklarmış, yarın da kayık yarışında fing atacaklarmış!..

Fırladı bahçeye, bahçeden deniz kenarına...

O saate kadar kirpik kavuşturmayan Antuan da Venüsü düşünmekten, kötü kötü ihtimalleri zihninde büyütmekten kahroluyordu. Ayak seslerini duyunca pencereden başını uzattı; alaca karanlıkta kim olduğunu sezmişti:

— Za'iâliniz misiniz beyefendi?

Sarığı ile cübbesini çıkarıp fes ile ceket giyen Molla bey sabahın erken saatlerinde Antuan ile beraber Üsküdarda kayık pazarlık ediyorlar.

(Roman resimlerinden)

— Olanlardan haberin var mı sinyor?

— Maalesef!

— Üsküdara inmişler!..

— Efendim?

— Bizim baldız hanımla misafiri bu gece Üsküdarda kalacaklarmış!.

Hacı yatmaz memnun:

— Oh oh, barekâllah! ihbarı müteyemmen kimden menkul?

— Bizimkinden. Hanımın rivayetine göre Üsküdarda moruğun üvey kızında mı, üvey kısrağında mı yatacaklarmış..

— O halde şayanı endişe bir mesele yok...

— Lâfımı bitirmedim yahu! çabuk gel yanıma, alt tarafı var, anlatayım.

Antuan gecelikle aşağı koşunca sakallı girişti:

— Lâkırdının mabadını sorarsan, gûya yarın Modada kayık yarışları yapılacakmış; yakından göreceklermiş, onun için Kamburun sandalını tutmuşlar...

— Alâ, enfes!

— Kayık yarışı malûm, ana baba gününden farksızdır. Ortalık, sandal, kayık, alamana, yelkenli, çatana, romörkör, vapurla dop doludur; içlerinde çapkın güruhu, omuz omuzadır. Güneş beyinlerde kaynar. Karılarda maşlah, yeldirme, çarşaf, saç, baş, göğüs fora; hergeleler aç kurt gibi etraflarında, gelsin işaretler, işmarlar, böyle bir berzahta haccül haremyn kadınem bile zıvanadan çıkar...

Öfkeden her şeyi, et tırnaklığıda unutuyor:

— Yok Paşa limanında misafirlik, yok kayık yarışını seyir hepsi martaval: Kılavuzun ne mene kaltaklardan idüğü mücerrep, kılavuzu karga olanın burnu nerden çıkmaz, o da meşhur mesel. Şu dakika karşılarında imişim, gözümle görüyormuşum kadar eminim Rezzaki zâde kılıklı iki zippe ile kim bilir ne cümbüşteler?

Ah, oflarla göğsüne yumrukları vuruyordu:

— Sen görüyor musun o Dürnev kaşarlanmışını, o diri diri toprağa gömülecek, recm edilecek mel'uneyi? Baldız burada yokken sokakta her rastlayışımda yolumu keser, gözünü gözümün içine diker, yaltaklanıp dururdu, metelik vermezdim. (sana çok acırım molla beyciğim, hiç gün görmedin, güler yüzlü bir kadına düşmedin, ömrün ah ve zâr ile geçti. Münasip bulduğun bir semtte bana iki odacık tut, dilediğin saat gel git, sençeğizi şehzadeler gibi karşılamazsam bir daha yüzüme bakma, adımı anma!) derdi de bir kulağımdan girer, öbür kulağımdan çıkardı. Karı bana hınç bağladı; şimdi intikam almağa kalkışıyor. Can evimden nasıl vursun? Huriyeyi âlet etmek, kışkırtmak, havalandırmak yolunu tuttu. Lâkırdı mabeynimizde, yabana atılacak parçalardan değildir yani. Görsen ağzının suyu akar.

Beyrutlu hiç cevap vermiyor, yalnız dinliyordu. Sakallının Venüse müthiş surette tutkunluğuna, âşıklığına artık şek ve şüphe yok.

Beykoz dağlarının üstünde seher yıldızı parlıyor, sabah horozlarının ötüşleri duyuluyordu. İki âşık, daha doğrusu iki rakip selâmlık bahçesinin parmaklığı kenarında, Boğaziçi gecesinin rutubetile yam yaş tahta kanapenin üstündeydiler.

İdris molla dert ortağının omuzuna kolunu dolayarak dedi ki:

— Kellim kellim lâyenfa! şimdi yapılacak bir şey var. Uykunun muykunun sırası değil, sabah oluyor zaten. Bir çeyrek, yirmi dakika sonra urbalarını giyersin, ilk vapurla Beşiktaşa inersin, Beşiktaştan Üsküdara atlarsın. Bir kayık tutup kenar kenar Paşa limanına yollan; oradaki yalıların kıyılarını iyice gözden geçir; kamburun sarı sandalını gördünmü tamam, o yalıya mim koy. Alargaya açılıp kayığın içinde pusu kur... dur, iyi aklıma geldi. Yukarıda konsolün çekmesindeki dürbünü al yanına. Etrafa belli etmeden, kayıkçıyı seyrederek gözetle karşıyı. Karıların baş marifetleri pençereleri açıp önlerine yayılmaktır. Asıl dikkat edeceğin nokta yanlarında, gerilerinde erkek var mı? O gece evde papaz uçurulmuş hal seziliyor mu? İt oğlu itlerin müteyakkız davranmaalrı, hiç görünmemeleri de melhuzdur.

Venüsün böyle ansızın Üsküdara gidişinden, gece yatısına kalışından, mollanın sayıp döktüğü ihtimallerden Antuan da zınklamış, kıskançlıktan bitiyor, aldığı talimatı baş sallaya sallaya dinlerken,

— Evamiri!.. Alerresü velayn musibenizi harfiyyen, bitamamiha icraya gayret edeceğim velinnaam! diyordu.

— Gördün ki kıyıda bucakta kamburun sandalı yok, pencerelerde de muamileyhler namevcud, yani paşa limanı, maşa limanı misafirliği düpedüz mantar; bu yalanı atıp Salacakta mı, Selimiyede mi, Kadıköyünde mi, kim bilir nerede gecelediler? Artık kayıkta durman abes. Kayıkçıya hakkını verir, karaya ayak basarsın. Üsküdarda araba çok. Çevir bir paraşol, çala kamçı sürüver Kadıköyüne, yoğurtçuya. Dere başından bir sandal tutup vurursun kalamış koyuna. Bakalım kayık yarışına gidiş bahsi de atmasyon mu?

— Baş üstüne! Sem'an ve taaten Seyyidina!

— İş sana düştü aslan, apikoluğunu, kurtluğunu şimdi göstereceksin. Şu karıların daleverelerini kıskıvrak yakalandın mı ötesini bana bırak, yapacağımı ben bilirim..

(Devamı var)

Matbuat Kanununun Doldurduğu Çile

Şu bizim matbuat kanunu — Lütfi Fikri beyin mazbata muharrirliğini yaptığı kanundan sonra — ne safhalar geçirerek böyle ağırlaştı? Kimler zamanında ve kimlerin teşvik ve müdafaalarile?

Tarihimizi bilelim ve bu işin kahramanlarına mim koyduğumuzu ile güne karşı belli edelim. Bizde kâfi vesika olmadığından yahut vesikalar kitap şekline sokularak toplu halde bulunmadığından bu gibi meselelerde ekseriya ihmal gösteririz.

Daha dün, Recep Peker zamanında maddeleri şiddetlendirilen matbuat kanunu müzakerelerinde bile o şiddeti müdaafa edenlerin isimlerini unutmuş gibiyiz. Halbuki gerek hükûmet erkânı, gerek teşrii meclis âzâsı tarihin unutulamıyacağını ara sıra misallerile görürlerse daha ihtiyatlı ve temkinli davranmak lüzumunu duyarlar.

Matbuat kanunlarımızın geçirdiği safhalar, daha doğrusu kanunun başına gelenler bereket bir kitapta tafsilâtile, meclis müzakerelerinin resmi zabıtlarına kadar toplanmıştır.

Kocaman bir kitaptır, bilmem kaç kilo. Adı (Türkiyede matbuat rejimleri); muharriri Server İskit. 1200 sayfasını vakit bulup yahut iş edinip gözden geçirirseniz birinci mebusan meclisinden tutunuz yakın zamanlara kadar gelip geçmiş veya henüz hayatta hükûmet erkânile meclis âzâsı arasında kimlerin matbuat hürriyetini hoş bulmadıklarını birer birer öğrenirsiniz.

Eskiyi geçelim: matbuat kanunu şimdiki ve şimdikinden az önceki totaliter ruha sokan toplu hareket üç defa vâki olmuştur. Sonuncusu, biliyoruz R. Peker zamanındakidir ve 20.9.46 tarihlisidir.

Başta 9 Temmuz 1931 tarihinde Ahmet İhsan, Ahmet Süreyya ve Fazıl Ahmet (üçü de "Ahmet,, li!) beyler tarafından bir takrirle başlayan tadil geliyor ki müzakeresinin okunması pek istifadelidir.

Konuşanlar sırasile şunlardır: Mazhar Müfit, Ziya Gevher, Ahmet İhsan, Yunus Nadi, Ali Saip, Şeref (Edirne), Refik Şevket (Manisa), Turgut (Manisa), Hamdi (Mersin), Rasih (Antalya), Galip (Niğde), Fazıl Ahmet, Halil (İzmir). Söylediklerinden de başka bir gün başka bir yazımızda iktibaslar yapacağız.

Müzakere sonunda bir teklif de vardır ki ömürdür. Altındaki imza Mersin mebusu S. Fikri... Kim olduğunu hatırlayamadığımız bu zat takririnde "Bugün burada matbuat hürriyeti hakkında söylenen sözler ve verilecek kararların Türkiyede münteşir bütün yevmî gazetelerin ilk çıkacak nüshalarının ilk sayfalarında başlayarak aynen ve harfiyyen bilâmütalâa neşredilmesinin karar altına alınmasını arz ve teklif ederim."

Netice şu:

"Reis: — Süleyman Fikri beyin takririni kabul edenler... etmeyenler... kabul edilmiştir!,,

Bir hükûmet ve bir meclis — ortada harp yok, kıyam ve ihtilâl yok, âlâ eğlenceler ve festivaller tertip ediledursun—mat buatı bir "kabul edilmiştir" karariyle şu mecburiyetlere sokabilir mi?

1 — Müzakereyi derceylemek,
2 — İlk sayfadan derce başlamak,
3 — Aynen ve harfiyyen,
4 — Bilâ mütalâa,

İşte o zamanın matbuat hürriyetini nasıl anladığına hayretten insana dilini yutturacak bir misal! Peki, faraza bir gazete "kanunda beni bir müzakerenin ilk sayfadan başlayarak aynen, harfiyyen, bilâ mütalâa tamamını derce icbar edecek madde yok. Yapmıyacağım!" deseydi ne olurdu?

Heyeti Vekile tarafından bir başka sebep bulunup veya belki de sebep göstermeden gazete kapatılırdı! Nasıl beğendiniz mi bu matbuat hürriyetini ve anayasadaki "matbuat, kanun dahilinde hürdür, sözünü?

• KESTİRME CEVAP •

Prusya kıralı Büyük Frederik'e Londradaki elçisi bir mektup göndermişti. Elçi bu mektubunda Londrada büyük bir pahalılığın hüküm sürdüğünü, buna mukabil maaşının az olduğunu ve bu yüzden arabasından sarfınazar ederek saraya yaya gidip gelmeğe mecbur kaldığını yazıyordu.

Büyük Frederik elçiye şu kısa cevabı gönderdi.

"Daima yaya git gel. Biri seninle alay etmeğe kalkarsa ona benim elçim olduğunu ve arkanda daha 300 bin kişinin yaya olarak seni takibettiğini söylersin!,,

Çocuk — Baba, bunlar büyüklerimiz mi?
Baba — Evvelâ ben de öyle sanmıştım amma değil oğlum. Bunlar, mitolojik ilâhlardır!

ALELUSUL...

Maliye Bakanlığı bir şirket mukavelenamesinin feshinden çıkan bir dâvayı kazanmak maksadiyle Avrupaya incelemeler yapmak için bir hukuk profesörü yollamış. Seyahat masrafı: takriben 30 bin lira!

Ama dâva yirmi milyon liralıkmış... ve tahmine göre dâvayı Maliyenin kaybetmesi ihtimali mevcutmuş.

Eğer o seyahat, dâvanın kazanılmasını sağlayacaksa para helâl olsun. Ya kaybedilirse? 30 bin lira da üste gitmiş olacak. Peki, bu takdirde mukaveleyi feshetme kararı verenlere bir mesuliyet teveccüh etmiyecek mi?

Bildiğimiz şudur ki, o zevata şimdilik mesuliyet yerine makam ve mesnetler teveccüh etmektedir. Alelûsul!

,ygt Pg.v mak iyle- sad lüğ!

Bir Mesel

Paranın hakikî değerini anlamak isterseniz ödünç almaya teşebbüs edin!

Bir dokun...

İşler Yolunda!

Sabah gazetelrinin Ankaradan aldıkları bir habere göre, Büyük Millet Meclisi bu sene nisan nihayetine kadar devamlı olarak çalışacak, ondan sonra altı ay tadil yapacakmış.

Havadisin sonunda mühim bir müjde veriliyor:

"Altı aylık tatil devresi yaz aylarına rastladığı için hem milletvekilleri intihap daireleriyle temas edebilecekler, hem de hükûmet daha devamlı şekilde çalışma imkânını bulacaktır."

Demek ki, muhterem milletvekillerimiz şimdiye kadar yaz mevsimlerinde bir fırsat bulup da intihap dairelerine gidemiyorlar; tâtiller hep kışa rastladığı için yollar kapanıyor, onlar da ömürlerini Ankarada geçirmek zorunda kalıyorlardı?.

Haydi bakalım, o fırsatı da buldular işte.. İnşallah bu sene yaz boyunca diyar diyar dolaşırlar, hem kendileri intihap dairelerini gezip görürler, hem intihap daireleri kendilerini görüp tanırlar. Malûm ya, gelecek sene yeni seçim var.

Ya şu hükûmetin çalışmasına ne buyurulur? Meğerse ötedenberi Meclis yazın altı ay tat
dığı için hükûmet işler
yormuş! Öyle ya, meclis
lanttısında milletvekiller
sualler soruyorlar, hükü
nı bunlara cevap verm
yorlar. Sayın Bakanları
madiyen meclis kürsü
vait tekrarlamaktan vak
yorlar ki iş yapsınlar!

Hele şükür yirmi beş
bu da yoluna girdi dem
kûmet altı ay rahat ra
cak senelerdenberi yı
işlerin altından girip ü

Veraset Vergileri - Vasiyetname Dâvala

Bazı zenginler servetlerinin bir kısmını vasiyetnamelerle
ve Maarif müesseselerine bırakıyorlar. Hem de o servetten m
miktarını yine de ailelerine ayırmak suretile.... Fakat meşru v
derhal dava açarak vasiyetnamenin iptalini istiyorlar. Sebep
Varis vasiyetnamesini tanzim ederken şuuruna sahip değilmi

Vasiyetname muntazam ve bütün formaliteleri haizdir a
ris ekseriya yaşlı olduğundan o hastalık zamanında bunu tan
tirdiğinden itiraz sebepleri bulmak kolaydır. Veraset tarikile
ya konmanın pek tatlı, gökten inme bir nimet olduğuna şü
yok. Elbette paçaları sıvamak ve son gayretle çalışıp servetin
mını elde etmek lâzım. Dünyanın her yerinde bu gibi vakalar
yetnameye itiraz davalarına, rastlanır. Ama bizde büyük servet
alınan veraset vergisi acaba az değil midir? İngiltere ve Ame
Pek büyük olduğunu biliyoruz. Hayır ve Maarif müesseseleri
rakılan servetlerden bir miktar tenzilâtlı vergi almak şartil
vetin büyükelrinden alınacak vergileri arttırmak ciheti düşün
dir.

Maşallah Türkiyede büyük servet eshabı çoğaldı. Bu se
çok defa Merhum Celâl Muhtarınki gibi tasarruf sayesinde ten
memiştir; gayet kolay kazanılmıştır. Garp demokrasileri ağır v
ri büyük servetler üzerine tarhetmek fırsatını kaçırmıyor. V
vergisi usulümüz muhakkak ki tadile ve ıslâha muhtaç. Öğlene
geçinmek zorunda olan mebuslarımızın dikkatini çekeriz.

ktubunda
bu yüzden

anda daha

kun..

da !

Ankaradan göre, Büyük nisan nihaye- olarak çalışa- ay tadil ya-

mühim bir

devresi yaz için hem mil- ireleriyle te- m de hükû- kilde çalışma

em milletve- lar yaz mev- ulup da inti- niyorlar; tâ- lığı için yol- a ömürlerini zorunda ka-

rsatı da bul- bu sene yaz rar dolaşır- tihap daire- hem intihap görüp tanır- ek sene yeni

lışmasına ne ötedenberi

— Gece gündüz evde mi? Desene kocan sana fena halde tutuldu!
— Yok canım! Bana değil gripe tutuldu!..

Meclis yazın altı ay tatil yapmadığı için hükûmet işleri yürümiyormuş! Öyle ya, meclisin her toplantısında milletvekilleri bir sürü sualler soruyorlar, hükûmet erkânı bunlara cevap vermeğe çalışıyorlar. Sayın Bakanlarımız mütemadiyen meclis kürsüsüne çıkıp vait tekrarlamaktan vakit bulumıyorlar ki iş yapsınlar!

Hele şükür yirmi beş sene sonra bu da yoluna girdi demektir. Hükûmet altı ay rahat rahat çalışacak, senelerdenberi yığılıp kalan işlerin altından girip üstünden çıkacak, yurdun dört bucağı gül, gülistan olacak!

Altı ay deyip geçmiyelim. Meşhur masal tekerlemesini bilirsiniz ya: "Az gitmiş, uz gitmiş, altı ay, bir güz gitmiş, bir de arkasına dönüp bakmış ki bir çuvaldız boyu yol gitmiş!,, Biz toplu iğne boyuna da razıyız ama gitmiyor, gidemiyor vesselâm!

GÖZ GÖRMEYİNCE ...

Yine gazetelerin bildirdiğine göre, yeni bütçede tasarruf dolayısiyle Başbakanın ayda 350 lira aşçı tahsisatı kaldırılmış, onun yerine 120 liralık bir aşçı yamağı, 225 liralık bir sofracı, 150 liralık bir garson, 120 liralık da iki hademe tahsisatı ayrılmış. Eski Başbakan B. Hasan Saka zamanında dillere destan olan 350 lira aşçı aylığı bundan sonra açık bütçeden değil de, tahsisatı mestureden ödenecekmiş.

Buna bir diyeceğimiz yok. Mademki tahsisatı mestureden verilecekmiş, üç yüz elli lira da, beş yüz elli lira da feda olsun. Göz görmeyince gönül katlanır!

Cemal Refik

Normal Addetmiyelim

Fransada bir tren kazası olmuş, 60 kişi ölmüş. Vah vah! Fakat buna bakarak:

— Görüyorsunuz ya, dünyanın her yerinde tren kazaları oluyor!

Diyerek bizim demir yolu kazalarını normal telâkki etmek yolunu tutmayalım. Zira buralarda işleyen katar adetlerile bizimkiler mukayese edilirse memlektimizde vuku bulan kazalar normalden fazladır. Avrupada dakika başına bir tren hareket eden garlar olduğunu unutmamalıyız, hele kazaları önleme gayretimizi hiç eksiltmemeliyiz.

Meşhurlar İlân Vasıtası Oluyor

Bizde de başladı, ilâncılık gelişiyor. Bir radyo ticarethanesi ses san'atkârlarımızdan birinin resmini koymuş, altına da "..... radyomdan çok memnunum, sesini tabiî sesten farksız buluyorum,, diye şahadet eden cümlesini ve imzasını yerleştirmiş.

Sıra şimdi kadın san'atkârlarımıza da gelecek. Bakacağız bir sahne artisti, mütebessim resminin yanına "....diş macunu dişlerimi sedefe çevirdi,,; yahut ".... romanından aldığım heyecanı ömrüm oldukça unutamıyacağım,,; ".. terzi bilmem kimin yaptığı elbiseler şiksemi arttırıyor,, gibi cümlelerle gazete sayfalarında bir nevi modern çığırtkanlık edecekler?

Vergileri - Vasiyetname Dâvaları

rvetlerinin bir kısmını vasiyetnamelerle hayır rine bırakıyorlar. Hem de o servetten münasip lerine ayırmak suretile.... Fakat meşru varisler asiyetnamenin iptalini istiyorlar. Sebep şudur: tanzim ederken şuuruna sahip değilmiş..

ntazam ve bütün formaliteleri haizdir ama va- ğundan o hastalık zamanında bunu tanzim et- pleri bulmak kolaydır. Veraset tarikile para- , gökten inme bir nimet olduğuna şüphemiz sıvamak ve son gayretle çalışıp servetin tama- . Dünyanın her yerinde bu gibi vakalara, vasi- larına, rastlanır. Ama bizde büyük servetlerden acaba az değil midir? İngiltere ve Amerikada biliyoruz. Hayır ve Maarif müesseselerine bı- ir miktar tenzilâtlı vergi almak şartile ser- lınacak vergileri arttırmak ciheti düşünülmeli-

e büyük servet eshabı çoğaldı. Bu servetler l Muhtarınki gibi tasarruf sayesinde temin edil- kazanılmıştır. Garp demokrasileri ağır vergile- erine tarhetmek fırsatını kaçırmıyor. Veraset kkak ki tadile ve ıslâha muhtaç. Ödeneklerile mebuslarımızın dikkatini çekeriz.

İstanbul — Müzikli Belde

İstanbul, şimdiye kadar görmediğini görmeye başladı: her telden çalan, kendisini çılgıncasına çalgıya verip yüzlerce dam altından musiki nağmeleri ve şarkı sesleri fışkıran bir ahenk, çeng-ü - çegane şehri oldu.

Bu kubbe Bizans asırlarından tutunuz Türk Boğaziçinin mehtap safalarına kadar hiçbir devirde şimdiki kadar çalgı ve şarkı aksi sadalarile inlememiş, sekenesinin kulakları çeştili konser melodilerile bu derece çınlamamıştır.

Hangi birini sayalım: Münir Nureddin ile Necmi Rizanın musiki ziyafetlerini mi? Viyana operetini mi? İlânlarının yapı havalelerile yarı metrûk bina duvarlarını kaplayan Virtüoz isimlerini mi? Yoksa her gece coşup taşan içkili gazinoları, barları, paviyonlarını?

Kimi ciddî, kimi hoppa, fakat hepsi de çalgılı ve şarkılı kaç bar var? Hudutsuz ve hesapsız. Konservatuarın alafranga ve alaturka konserleri, koroları, lebaleb... Biri yabancı, ikisi yerli operetler hınca hınç.. gazinolar ise dolup dolup boşanıyor. Beyoğlu ahenk içinde yüzüyor.

Gece yarılarına yakın şehrin, konserlerle içkili gazinoları boşanırken bir canlanışı, bir yerinden oynayışı — Aksaraya mı dersin, vapurlara mı, Boğaziçi yoluna mı — her semte doğru bir akış var, insanın parmağı ağzında kalıyor. Kar, çamur, yağmur, murdarlık, hastalık, hattâ parasızlık kimin umurunda!

Eskiden semtimize uğramıyan ve uğradıkları olursa karşılarında yalnız bir miktar ecnebi ile "perot,, ları, tatlı su frenklerini bulan dünya çapında meşhur musiki üstadları artık ilâhi nağmeltrini doğrudan doğruya asıl şehirli halka dinletmektedirler.

Ne isimler öğrendik? Kaç milletten virtüoz gelmedi? Mübareklerden bir çoğunun adları da pek karışık. Akılda kalmıyor. Ne idi o Amerikalı piyanist? Tamam... Uninsky... bir de Alman piyanistini dinledik: ismi — Durunuz bakayım — Galiba Würher'di... Yenisi de ha geldi, ha gelmek üzere: Kempf! Matmazeller, madamlar, misler, sinyoritalar da geliyor.

Vay başımıza gelenler... zihnimizde nasıl tutacağız, bütün bunları? Tutmamak olmaz; gazeteciyiz. Ayrıca öteye, beriye, salonlara, meclislere de girdiğimiz oluyor. Lâf açılınca bir şeyler demek lâzım. Hiç değilse şöyle bir şey:

Kempf için bilet aldınız mı?

Böyle bir sözün tesiri büyük oluyor. "Hah, musikiden anlar, musiki sever, medenî ve monden adam imiş!,, diyorlar.

Geçenlerde bir toplantıda benimle konuşanlar muhakkak surette Necmi Rizanın konserini kaçırmamışım ve Viyana opertinin ilk temsilinde behemahal bulunmuşum gibi idarei kelâm etmişlerdi. Kem küm edince meclisi bir hayret ve dehşet kapladı; küçük düştüm.

— Siz ha? Bu fırsatı kaçıran ve öyle bir gecede evine kapanıp köşesinde geviş getiren adam siz? Olur şey değil! Dercesine bakışlar. Zaten içlerinden geçirdiklerini de — o fırsatları kaçıracak ahmaklıkta olmama rağmen — sezdim: etmezsin!

Artık cemiyet içine çıkmak için musiki piyasasını iyice takib lâzım. Baksanıza, meslekdaş beyler ve hanımlar harıl, harıl, büyük bir vukuf ve salâhiyetle, yüksekten ata tuta ve hatalı hatasız noktaları belirte, göstere ne mükemmel musiki tenkidleri yazıyorlar!..

Makaleleri "major,, lar "minor,, lar, "diej,, ler, «solfej» lerle kakmalı! Neler biliyormuşuz... Hepimiz anadan doğma musiki muallimi imişiz!

İstanbul avunuyor: İstanbul tesellisini buldu; İstanbul kendisini musikiye verdi. Çalsın kemanlar, çalsın piyanolar: inlesin udlar, cümbüşler, kanunlar, neyler ve gayrihüm! Söylesin Prima Donnalar, Sopranolar, Tenorlar, Baritonlar!

Ve yaşasın müzikli belde, İstanbul! Anan seni bugün için doğurmuş!

R. H. K.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

— 47 —

Bu defa Hamiyet hanımın evini Firdes hiç yadırgamadı. Kapıdan girince kendini sıcak, müşfik bir hava içinde hissetti. Hanım teyze de hakikî bir ana şefkatile muamele ediyor, sık sık kucaklıyor, diller döküyordu.

Akşam üstü Firdese:

— Hanım kızım, sen radyo dinle, eğlen, ben de çarşıya çıkıp bir az öte beri alayım. Merak etme, uzun zaman yalnız bırakmam, çabuk gelirim.

Diyerek çıktı. Firdes bir az oturduktan sonra odaları dolaşmağa başladı. Kendisine tahsis edilen odaya girince karşı duvarda süslü bir levha gözüne ilişti. Usta bir ressam tarafından itina ile boyanmış ve şık bir çerçeve içine yerleştirilmiş Şevki beyin portresi.... Firdes resmin karşısına dikilip seyre daldı. Şevki bey, dudaklarından hiç eksik olmayan tebessümile ona bakıyor, âdeta lisanı hal ile konuşuyordu. Firdes o bakışlardaki derin ifadeyi anlamağa çalışıyordu. Kendi kendine; "tuhaf şey, dedi. Canlı gibi bakıyor insana. Nerde ise dile gelip konuşacak. Bunu benim yatacağım odaya niçin asmışlar acaba?,, resimden başını çevirdi, pençerenin önüne gitti. Düşünüyor, mırıldanıyordu: "Hamiyet hanımın dilinin altında bir şeyler var. Pek de gizlemiyor ya. Şevki beyden bahsederken mânalı sözler söylüyor. O adamın hali de bir tuhaf. Bana karşı çok yakınlık gösteriyor. Para bile teklif etti. Zengin adam. Terbiyesi yerinde, kendisi çirkin de değil. Bir kadını pek alâ mesut edebilir. Artık iyice anlıyorum ki dünyanın saadeti yalnız sevgiden ibaret değil. Mesut olabilmek için para lâzım. Milyonlarca liralık ticaret işleri çeviren bir adam karısını memnun etmek için neler yapmaz!,, Birdenbire yüzünü buruşturdu. "neler söylüyorum? Delimiyim ben? Elin adamının zenginliğinden bana ne? Benimle evlenmek istediği ne malûm? Hamiyet hanımın niyetini hissediyorum amma bakalım Şevki bey de öylemi düşünüyor?,, Sabrinin hayali gözlerinin önüne geldi, sesi kulaklarında uğuldadı: "evden dışarıya çıkma sakın!,, evvelâ ürperdi, sonra dudak büktü: "Şimdi benim burada olduğumu bilse! Yabancı bir evdeyim. Gece de burada kalacağım. Fakat bu sefer hiç yadırgamıyorum bu evi. Küf kokulu taş duvarların arasında yalnız başıma oturmaktan bıktım artık. Sabri hapishaneye girmeden evvelki hayatım ne idi sanki? Geceleri yalnız başıma uyku ile geçiriyordum. Sabahleyin de Sabri gelip yatağa giriyor, akşama kadar horul horul uyuyordu. Aşkın sadeti bu mudur? Ben de gencim. Neden gezmek, eğlenmek, zevk içinde yaşamak benim de hakkım olmasın?,,

Sokak kapısının sesini duydu, odadan çıktı. Hamiyet hanım pek neşeliydi kapıdan girer girmez:

— Ne güzel tesadüf, dedi. Şevki bey bizim bakkala telefon etmiş, yarın sabah çayını bizde içeceğini söylemiş.

Ce. Re.

(Devamı var)

Bir dans müsabakası sonunda

Garson — (sabahleyin yerleri süpürürken) epice zayiat vermişler! "Dubout" nun karikatürü

Kolayı Var..

Meşhur Dr. Heim lüzumsuz yere rahatsız edilmesini hiç sevmezdi.

Bir gün bir bayan geldi, nezleli olduğunu söyliyerek yanı yakıla:

— Ne yapayım doktor? diye akıl damştı:

Heim hiç telâş etmeden:

— Basit, dedi; bir mendil alırsınız.

— Kâfi gelir mi dersiniz?

— Kolayı var, bir yerine bir kaç tane alırsınız.

Yeni danslar sırasında

Erkek — (elinden fırlayıp tavana saplanan kadına) Ooo! pardon! "Dubout" nun karikatürü

Elisabeth dö Miribel

General dö Gaulle'in eski kâtibesi katolikliğin en sert ve alışılması güç olan bir manastıra rahibe oluyor. Bir Cormelit manstıra giren Matmazel dö Miribel, baba tarafından general dö Miribelin torunu, ana tarafından da Mac Mahon'un afadındandır.

Kendisi hür Fransa için çalışmış ilk Fransız kadınıdır; 1940 haziranında Londrada'da general dö Gaulle'e yardıma başlamış ve generalin 18 haziranda Londra radyosunda söylediği nutku yazı makinesinde yazmıştır: bir tüccardan iğreti aldıkları bu portatif yazı makinesi çok hurda olduğundan ve "i,, harfi bulunmadığından Mlle. de Miribel yazıyı yazdıktan sonra eksik olanları mürekkeple ilâve etmiş.

Sonra Kanada'da hür Fransa'nın propaganda servisinde, daha sonra da Cezayire geçerek general dö Gaulle'un basın servislerini idare etmiştir.

Akrabalarından bir çokları şimdi ancak otuz üç yaşında olan Matmazel dö Miribel'in manastıra girdiğini gazetelerde okumuşlar.

Sabahın 5 inden gecenin 23.30 una kadar ibadetle, iki günde bir perhizle, günde iki kere yine hep beraber bahçede dolaşma ile geçecek olan bu hayata katlanıp katlanamıyacağına katî kararını vermesi için dört senelik tecrübe deversine hakkı varmış.

Kormelit rahibeleri ağızlarına katiyyen et koymazlar, yemeklerinin çoğunu da haşlama sebze teşkil edermiş.

Beyaz badanalı odalarında karyola yerine destekler üzerine uzatılmış iki tahta ve bir yün battaniye baş ucunda asılı haçtan başka hiçbir şey yoktur. Yere, taş üstüne otururlar, masa yerine de dizlerini kullanırlarmış.

Fransada kurulan ilk Cormel manastırı 1938 de yıkıcılara verilmişti. 1674 senesinin martında bu manastıra 14 üncü Louis'nin metresi olan ve güzelliğile meşhur Louise de la Vallière rahibe olarak girmişti.

Meraklı Bir Hesap Oyunu

— Birader, hesabımızı çıkarttım. Bana olan borcunuz 142.857 kuruş. Not ediverin!

— Hayır, lüzum yok. Bu rakamı hatırında tutmak daima mümkündür.

— Neden?

— Zira 2, 3, 4, 5, 6 ve bilhassa 7 ile darp edilir, yani yeni terimle çarpılırsa bir takım hususiyetler gösterir...

— Bu hususiyetler nedir, acaba?

(Devamı 8 inci sayfada)

Bir Kralın Hoş Sözleri

İsveç kıralı V Gustave. 74 senede ilk defa olarak İsveç akademisinin yıllık ziyafetinde bulunmamıştır. Şimdi doksan yaşında olan kıral bu münasebetle şöyle demiştir:

— Tavşan avı o gibi zikafetlerden daha az yorucudur!

Yine V Gusave bir defa, Fransız cumhur reisi tarafından Elysée sarayında öğle yemeği yerken kendisine sıhhatinin mükemmel olduğundan bahsedilince demiştir ki:

— Evet; fakat seyahatlerimde daima doktorumu yanımda bulundururum...

Azıcık durduktan sonra ilâve etmiştir:.

— Onun bütün tavsiyelerini yerine getrdiğim halde beni bir türlü hasta edemiyor!..

DOSTLUK HAKKINDA

★ Dostluk aşka yükselebilir ve ekseriya böyle olur; fakat aşk asla dostluk derecesine inmez.

Lord Byron

★ Güneş senin üzerinde parıldadığı zaman, dostlarını görürsün: Onlar tarafından görülüp faydalanmaları için böyle bir güneş ışığına lüzum vardır.

Countess of Blessington

KISA HİKAYE

Kız Kardeşim

Kız kardeşimden bahsederken şunu da itiraf etmeliyim ki o benden

çok güzeldir, uzunca bir boyu sarı saçları, biçimli bir endamı, hoş bir yüzü vardır, fakat iş akla ve zekâya gelince onun her şeyine benim bakmam lâzım gelir. O kadar düşüncesiz hareket eder ki, buna herkes şaşar, okumaya da hevesi olmadığı için babam kendisini ortayı bitirince mektepten almağa mecbur oldu.

Evde annemize de yardım eden daima ben olurum. Kız kardeşim biz ev işi yaparken bir divana uzanır eline bilmem hangi muharririn romanını alır ve o vaziyette saatlerce okur.

Geçen gün babamın bir işi çıktı ve Ankaraya gitti, annem ise çoktandır görmediği kardeşine bir şey söylemek için Arnavutköyüne sabahın erken saatinde yollandı.

Pek tabii ben de piyano dersine giderken kardeşim evde canı sıkılacağını söyledi fakat yalnız başına plâja göndermedim, zira bir kere denize diye çıkmış, yolda fikrini değiştirerek, ta Beşiktaşa, Bir arkadaşına gitmişti, tabii biz de saatlerce üzüntü içinde onu aramıştık, nihayet küçük hanım gece saat 9 a doğru, aheste, aheste, o Erenköyünün karanlık sokaklarında yayan olarak eve dönmüştü. Onunla tıpkı beş yaşındaki bir çocukla meşgul olur gibi meşgul olmak lâzımdır.

Her neyse, şimdi hikâyeye devam edeyim. Hocamın evine gittiğim vakit onun hasta olduğunu gördüm ve hemen eve dönmek için arabaya atladım.

Canım biraz yürümek istediği için evden 5-6 yüz metre uzakta indim.

Kapıya geldiğim vakit kız kardeşimi iki gençle beraber gördüm, erkek arkadaşları olmadığını bildiğim için de buna pek şaştım. O sırada adamlardan biri:

— Buraya gel bakalım, diye bana emir verdi. Bu ne kadar kaba bir adamdı böyle. O sırada kardeşim yalvarır gibi suratıma bakarak:

— Emin ol ki onları ben davet etmedim ablacığım, kitab okurken birdenbire içeri girdiler.

Bu terbiyesizliğe kızmıştım:

— Bu ne demek, çabuk buradan çıkınız dedim ve adamlardan birini arkasından ittim. O birdenbire döndü ve yanağıma kuvvetli bir tokat indirdi, o sırada kardeşim :

— Ah hayvan sen ne hakla ablama vuruyorsun diye masanın üstünde içi sütlâç dolu tabağı adamlardan birinin başına doğru attı, adam bunu görüp eğilmişti fakat arkadaşı tabağa tam bir hedef teşkil ettiğinden baştan aşağıya beyaz kremalara bulandı.

Kız kardeşim tam başına bir yumruk yerken öbür adam:

— Aman, Yani, polis geliyor dedi, hakikaten ta uzakta üç polisin tarlalara bakarak geldikleri görülüyordu.

Adının Yani olduğunu öğrendiğim adam kolumdan çekerek banyoya sürükledi ve kardeşime beni göstererek:

Bununla banyoya gireceğiz, polislere yıkandığını söyle, sakın falso yapma yoksa ablan için fena olur dedi.

* * *

Biz banyoda beklerken içeride bir gürültü oldu ve kalınca bir erkek sesi:

— Affedersiniz bayan buradan iki adamın geçtiğini gördünüz mü? dedi.

— Hayır.

—Evi arayabilir miyiz?

— Hay hay, yalnız banyoda ablam yıkanıyor; içeri girmeyin.

O sırada ben yanımdakilerin zoru ile:

— Kimmiş gelen ?dedim.

— Hiç abla polisler iki serseriyi arıyorlar.

O sırada polisler evi aramayı bitirerek:

— Teşekkür ederiz bayan diyerek gittiler.

Adamlar içeride 10 dakika daha bekledikten sonra kapıdan ve pencerelerden etrafı bir kolaçan ettikten sonra, üstü sütlâçlı olan, bir havlu alarak mümkün olduğu kadar temizlendi.

5 dakika sonra iki adam bize hiçbir söz söylemeden kapıdan çıktılar ve birdenbire dışarıda:

— Haydi Ahmet yakala, kolunu, kolunu, Hüseyin haydi diye bağırışmalar duyuldu. Hemen pencereye koştuk ve bir de baktık ki iki adam polisler tarafından yakalanmış. Bu sırada bir polis kız kardeşime:

— Teşekkür ederiz bayan dedi.

Ben bunlardan bir şey anlamamıştım. Fakat kardeşim kolumdan yakalayarak beni masanın yanına götürdü ve orada duran manikür kutusunu kaldırdı. Yeşil boyalı masanın üstünde iri harflerle ve tırnak cilâsile: Dikkat, iki adam kız kardeşimle banyoda: yazılı idi.

Doğrusu ya kardeşimin bunu, hem de böyle heyecanlı olduğu bir anda akıl edeceği hiç hatırıma gelemezdi.

Uğur K.

Ninem Ödesin!

Genç bir kız, büyük annesiyle beraber bir mağazaya girerler, büyük anne yün çoraplarla meşgulken genç kız kurdelelerin bulunduğu tezgâha gider, seçtiği kurdelenin fiatını kendisine yiyecekmiş gibi bakan tezgâhtara sorar:

— Metresi kaça?

— Bir öpücüğe, bayan.

— Pekâlâ on metre veriniz.

Kız sarılan kurdele paketini alır ve:

— Büyük annem ödesin! der.

Doğru Sözler

★ Korktuğunuzu yapınız.

★ Kadın bir kırallıktır; bu kırallığın hudutları da yine yalnız kendi arazisile çevrilidir.

★ Keder, birisile candan paylaşılırsa bir nevi zevk teşkil eder.

★ Konuşurken dirayet ve terbiye bir çok şey söyleyip de bir hiçi söylemekten vaz geçmektir.

★ Herkese karşı çekingen ve ihtiyatlı hareket ediniz. Fakat bunu kimseye belli etmeden yapınız.

Yeni zenginlerden

Kadın — Sabahleyin öte beri almağa çıkarken bu kadarcık süslenmek yeter!

"İci Paris" den

Devlet memurlarına zam

— İşte, yapılan zamdan hepinizin hissesine birer fazla makarna düşüyor!.

"İtalyan karikatürü"

GÜZEL BULUŞLAR

★ Verileni unutmak, alınanı hatırlamak arkadaşlığın iktizasındandır.

★ Ebediyet için hazırlanmanın tek yolu vardır: o da, bu hayatı sevmek ve muktedir olabildiğimiz kadar cesur, sadık ve neşeli yaşamaktır.

Henry Van Dyke

★ Çocukluk, mesut hayallerin serisinden başka nedir?..

Sidney Smith

★ Fikir nedir? Aldırma! Aldırmamak nedir? Düşünme!..

Thomas Hewitt Key

★ Beni fenere astığınız zaman o sizi daha iyi aydınlatmıyacak mı?

Abbe Maury (1746 - 1817)

(Ayak takımı kendisini asmak üzere en yakın fenere sürükledikleri vakit söylemiş olduğu bu nükte, hayatını kurtarmıştır.)

★ Kadınlar, kafanınkinden daha iyi olan kalbin idrâk ve muhakemesine sahiptirler.

Samuel Rogers

★ Nükte, umumiyetle, dünyada en güzel duygudur. Nüktenin hakikat olduğunu keşfetmeden evvel epice ömür tüketmiş bulunuyorum.

Dr. Porson

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük
değildir

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Süt çocuklarının beslenmesinde
VİTAMİNLERİN
Ehemmiyeti çok büyüktür.
ÇOCUKLARINIZI
ARI
Pirinç unlariyle besleyiniz.
Kalori ve Vitamin Bakımından
En mükemmel çocuk mamasıdır.

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden : Cemal Refik Delibaş
İdare yeri : Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer : Murad KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer : TAN Matbaası

Hanımeli
Gazetesi
Size, bir çok yenilikler, pratik bilgiler, çiçek, biçki, yün işleri hakkında faydalı malûmat verir.
●
Şubat 949 HANIMELİ sayısında Ev İdaresine ait daha bir çok yeni ve lüzumlu yazılar bulacaksınız.
●
Bunlardan başka, Roman, Hikâye, fıkra, vs.. vs...
Çok Resimli, Çok Renkli
40 Sayfa 50 Krş.
İstanbul TAN Matbaası

Hesap Oyununun Cevabı

142.857 rakamı, 2, 3 4, 5, 6. ile çarpılınca hep aynı rakamların yerlerini değiştirmesi şeklinde sıralanır. 7 ile çarpıldığı takdirde ise altı tane 9 rakamı meydana çıkar.

Başmakaleden Devam

den fazla mühimsediği muhakaktır.

Binaenaleyh hükûmet ve parti Atıf İnan meselesinde ilk günlerde takındığı müsamahakâr tavrı bırakarak — bırakmış olduğunu sevinerek görüyoruz — kanunun bütün vecibelerini tamamen yerine getirmek suretiyle adaletin tecellisine dört elle yardım etmelidir.

"Etmiyecektir, edemez,, demiyoruz, diyemeyiz! böyle bir fikri ne kendimize yakıştırırız, ne de hükûmete. Şu var ki Atıf İnan meselesi Suat Ürgüplü dâvasiyle kıyas kabul etmez surette dallı budaklı görünüyor. Bir Bakanın şahsına ve ef'aline inhisar etmekten ziyade kabine âzasından bir kısmının da — velev ki kasten olmasın — dikkatsiz davrandıkları şüphesine yol açıyor.

Marifet, o derinlikteki ve genişlikteki bir meseleyi tamamile tarafsız hür bir zihniyetle aydınlatmaktır. Hükûmet ve parti bu yıl ortası imtihanında en yüksek numarayı alırsa büyük bir ihtimalle önümüzdeki bütünleme imtihanını da kaybetmez.

AYDEDE

Ala Ala Hey !

Genel müdürlüklerden bir tane eksik kalmıştı; tamamlıyoruz, çok şükür! Yeni bir kanun projesile (opera genel müdürlüğü) kuruluyor.

Acaba neden "müdürlük,, değil de "genel müdürlük,,? Zira kısaca "müdür,, olmak bize küçük geliyor. İlle başımıza bir "genel,, takılması lâzım. "Genellik,, merakını da bu devrin garibeleri arasına katmalıyız.

Müdürlük "genel,, olunca tabii maiyyette de bir çok "genelsiz müdürler,, bulunacak. Genel müdüre otomobil de vermek icap edecek. Cafcaf ve ala ala hey !

Gel de bir âyân meclisi isteme.. Muhakkak ki o projeyi "genel müdür,, le kabul etmezdi. (opera müdürlüğü) neyimize? Daha opera yok ortada !

DENTOSİL
DİŞ KREMİ

AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞININ KORUYUCUSU

KÖR KADI GAZETESİ

Memleketin en çok okunan ve sevilen, tok sözlü; tatlı dilli halk gazetesi Kör Kadı'nın bu ay başından itibaren 5 kuruş fiatla neşriyatına devam edeceği memnuniyetle haber alınmıştır. Arkadaşımıza bu yeni hamlesinde de hayırlı başarılar dileriz.

T. C.
ZİRAAT BANKASI

1949 İKRAMİYE TUTARINI
300.000 Liraya yükseltmiştir.

4 ÇEKİLİŞİN HER BİRİNDE
25.000
10.000
5.000 Liralık

İkramiyelerden başka 1000 lira ile 50 lira arasında 461 muhtelif ikramiye vardır. Şansınız yardım ederse istediğiniz yerde, istediğiniz EVİ, ARSAYI, TARLAYI, EŞYAYI alabilirsiniz.

ÇEKİLİŞLER:
28 Şubat - 30 Mayıs
31 Ağustos - 30 Aralık

İkramiyelerden faydalanmak için çekilişlerden bir ay evvel Vadesiz Tasarruf hesabında 100 lirası bulunmak ve bu miktarı çekiliş tarihine kadar devamlı şekilde muhafaza etmek kâfidir. Aynı müddet zarfında hesaplarında 100 liradan fazla bir bakiyeyi muhafaza edenler her 500 lira için ayrı bir kur'a numarası alırlar.

Grip ve Nezleye Karşı
EN BAŞARILI İLÂÇ
KİNİNLİ
GRİPİN
dir.

HAYAL OLMUŞ HAKİKATLER

Arkadaşımız Semih Mümtazın (Hayal Olmuş Hakikatler) adlı kitabı Beyoğlu Tünel meydanındaki Tünel Kitabevi ile Saray Kitabevinde dahi satılmaktadır.

Doktor Sadi Oral
Dahiliye Mütehassısı
Kadıköy Mühürdar caddesi 40 numarada muayenehanesini açmıştır.

SATILIK GÜZEL BİR ARSA
Göztepede tiren istasyonuna ve çarşıya iki dakika mesafede, Çamlıcanın tertemiz hvasaına karşı, toprağı feyizli, bir villâ inşasına fevkalâde elverişli bir dönümden fazla güzel bir arsa satılıktır. Talip olanların AYDEDE'de muharrir Ertuğrul Şevket'e müracaatları. Mutavassıt kabul edilmez.

Çocuk Ansiklopedisi
Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.
★★★
Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.
★★★
Dikkati çeken büyük ve çeşitli resimlerle 2 Büyük Cilt, 1448 sayfa, 1783 Resim, 218 Mevzu
Fiyatı 15 Liradır.
İstanbul TAN Matbaası